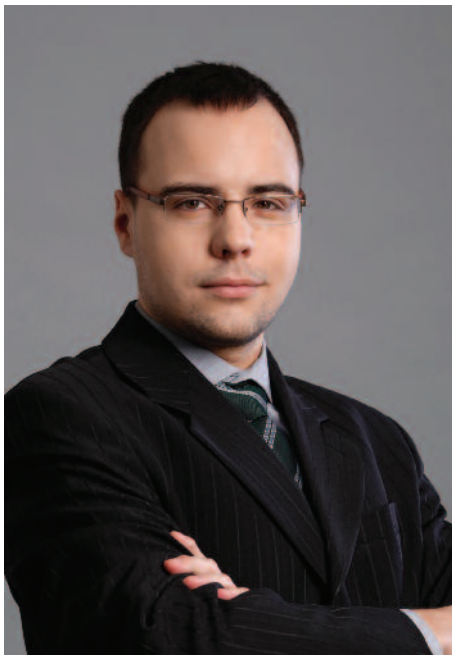

BAT, czyli Bardzo Aktualny Temat z dziedziny emisji przemysłowych

5 września 2014 r. weszła w życie ustawa istotnie zmieniająca przepisy dotyczące ochrony środowiska. Z perspektywy polskiego przemysłu duże znaczenie będą miały zmiany w idei *najlepszych dostępnych technik* (*Best Available Techniques* – BAT). Mogą one stanowić realne wyzwanie zwłaszcza dla sektorów energetycznego, metalurgicznego, mineralnego, chemicznego i odpadowego. Będą bowiem skutkowały znacznym zaostreniem wymogów pozwoleń zintegrowanych.

Mowa o ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1101, dalej: ustawa zmieniająca). Transponuje ona dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola - Dz.U. L 334 17.12.2010 p.17, dalej: dyrektywa 2010/75/UE).

Ambitne zamierzenia...

Początki unijnych regulacji emisyjnych były efektem ścierania się dwóch koncepcji – niemieckiej i brytyjskiej. Podejście niemieckie opierało się na odgórnie ustanowionych limitach emisyjnych, natomiast w podejściu brytyjskim kluczową rolę odgrywały standardy jakości środowiska. Przyczyną różnic była

geografia. Krótkie rzeki o szybkim nurcie i regularne wiatry zachodnie umożliwiły Brytyjczykom emisję większej ilości zanieczyszczeń bez znacznego uszczerbku dla lokalnego środowiska. Niestety, w większości państw członkowskich UE nie ma takich warunków, dlatego też unijne podejście zintegrowane jest bliższe modelowi niemieckiemu.

Elementem nowatorskim było wprowadzenie elastyczności do standardów emisyjnych. Według pierwotnych założeń, organ wydający pozwolenie powinien zidentyfikować dla danego rodzaju instalacji najlepszą dostępną technikę – optymalną ekologicznie, a jednocześnie dostępną ekonomicznie i technologicznie. Następnie powinien on ustalić parametry (zwłaszcza wielkość emisji) osiągalne przy jej zastosowaniu. Na tej podstawie, uwzględniając warunki lokalne, określano by normy emisyjne dla danego zakładu, nie zobowiązując go jednocześnie do stosowania samej techniki. Maksymalny pułap to wymagania standardów jakości środowiska oraz powszechnie obowiązujące poziomy emisji.

...i BAT w praktyce

Praktyka okazała się jednak odległą od zamierzeń. Elastyczny charakter BAT umożliwiał państwom członkowskim traktowanie ich w sposób powierzchowny. Nakładanie restrykcyjnych wymogów na poszczególne zakłady musiałyby skutkować podniesieniem kosztów, a tym samym osłabieniem pozycji krajowych producentów na rynku UE. Komisja Europejska publikowała dokumenty referencyjne opisujące najlepsze dostępne techniki dla danych sektorów (tzw. BREF-y), jednak nie miały one wiążącego charakteru. Ponadto częste były przypadki motywowanych ogólnikowo odstępstw od wymogów BAT.

Dyrektywa 2010/75/UE (a za nią ustawa zmieniająca) wprowadza instytucję konkluzji BAT. Stanowią one wyciąg z dokumentów BREF i są przyjmowane w drodze decyzji przez Komisję Europejską, a w takiej formie mają moc wiążącą. Do tej pory opubli-

kowane zostały konkluzje BAT dla wytwarzania żelaza i stali, szkła, cementu, wapna i tlenku magnezu, produkcji chloro-alkalicznej oraz przemysłu garbarskiego. Będą one podstawą ustalenia nowych granicznych wielkości emisyjnych. Jednocześnie trwają prace nad konkluzjami dla kolejnych sektorów.

Koszty a korzyści

Modyfikacji ulegną warunki odstępstwa od granicznych wielkości. Będzie to możliwe w szczególnych przypadkach, gdy osiągnięcie ww. norm prowadziłoby do nieproporcjonalnie wysokich kosztów w stosunku do korzyści dla środowiska i gdy nie zostaną przekroczone powszechne standardy emisyjne. Należy uwzględnić m.in. położenie geograficzne, lokalne warunki środowiskowe oraz charakterystykę techniczną instalacji. Uzasadnienie derogacji musi znaleźć się w treści pozwolenia. Dyrektywa 2010/75/UE nakazuje informowanie Komisji Europejskiej o takich odstępstwach. Przewidziano także dodatkową derogację w celu prowadzenia badań nad nową techniką.

Ustawa zmieniająca nie wskazuje, według jakich przepisów powinno być prowadzone postępowanie wszczęte przed jej wejściem w życie. Zastosowanie znajdzie zatem domniemanie stosowania nowej regulacji (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2006 r., sygn. akt K30/06). W najbliższym roku dokonany zostanie przegląd wydanych pozwoleń pod kątem zgodności z opublikowanymi konkluzjami BAT. Przeglądy takie będą przeprowadzane co najmniej raz na pięć lat oraz w ciągu sześciu miesięcy od publikacji kolejnych konkluzji. Osobne reguły dotyczące przeglądu pozwoleń (w węższym zakresie) będą wiązały się z wydaniem wskazanego aktu wykonawczego.

Zaostrenie granicznych wielkości emisyjnych

Przyjęte zmiany mogą skutkować zaostreniem granicznych wielkości emisyjnych, a więc zwiększeniem kosztów ochrony śro-

doświada. Konieczne będzie przygotowanie się do weryfikacji wydanych pozwoleń. Może się na przykład okazać, że przyznane wcześniej odstępstwo nie znajduje uzasadnienia w świetle nowych przepisów. Niewypełnienie wymogów konkluzji BAT w ostateczności może skutkować nawet cofnięciem pozwolenia. Wskazane jest więc także aktywne zainteresowanie pracami nad nowymi konkluzjami, od których będą zależały przyszłe normy.

Autorami są: Katarzyna Kuźma, Partner w Praktyce Infrastruktury i Energetyki oraz Maciej Białek, Associate w Praktyce Infrastruktury i Energetyki kancelarii Domański Zakrzewski Palinka.